

Biznes w czasie pandemii

ROZLICZENIA

Ruszają kontrole wykorzystania dotacji z tarczy finansowej

Przedsiębiorcy, którzy skorzystali z subwencji finansowej Polskiego Funduszu Rozwoju muszą skompletować i podpisać dokumenty - nie później niż do dnia 31 grudnia 2020 r. - wystąpić do banku pośredniczącego w pozyskaniu subwencji PFR.

Subwencje finansowe pozyskane w ramach tzw. Tarczy finansowej PFR były kluczową pomocą dla przedsiębiorców zmagających się z negatywnymi skutkami pandemii wirusa SARS-CoV-2. Transfer środków finansowych w ciągu około dwóch dni, liczonych od dnia złożenia aplikacji w banku, klarowne formularze, weryfikacja danych automatycznie przez system w oparciu o ogólnodostępne bazy, to wszystko spowodowało, że finansowe wsparcie przez Polski Fundusz Rozwoju kojarzy się dla większości przedsiębiorców z samymi pozytywnymi.

Aktualnie znaczna część przedsiębiorców z sektora małych i średnich przedsiębiorców (MŚP) zmagają się z drugą falą negatywnych następstw wywołanych pandemią wirusa SARS-CoV-2, co powoduje, że większość ich działań skupionych jest na bieżących działaniach antykrzysowych. Natomiast, zgodnie z ostatnimi informacjami przekazywanymi przez Polski Fundusz Rozwoju, rozpoczęły się kontrole w przedsiębiorstwach, które skorzystały z subwencji finansowej. Na podstawie stosownych algorytmów, których szczegółów PFR nie ujawnia, typowane są przedsiębiorstwa, do których w pierwszej kolejności zostaną skierowane czynności weryfikacyjne. Szczegółowa znajomość zarówno warunków związanych z przyznaniem stosownej dotacji, jak i obowiązków niezbędnych do prawidłowego rozliczenia pozyskanego dofinansowania, ma istotne znaczenie z uwagi na obowiązek zwrotu dotacji. Ważne więc, by środki, które posłużyły przeciwdziałaniu negatywnym skutkom pierwszej fali kryzysu, nie pograżyły przedsiębiorców - podczas ich zmagania z jesiennymi, negatywnymi następstwami pandemii Covid-19.

Obowiązki przedsiębiorcy

Warunki uzyskania, realizacji i rozliczenia tej formy wsparcia określone są w regulaminie PFR oraz umowie o subwencję, jaką każde przedsiębiorstwo zawierało z Polskim Funduszem Rozwoju za pośrednictwem banku wybranego z puli tych instytucji, które zostały wskazane jako pełnomocnicy PFR. Począwszy od listopada br. wspomniane powyżej banki pośredniczące - jako pełnomocnicy PFR - rozpoczęły wysyłanie drogą elektroniczną komunikatów wskazujących na konieczność przekazania do dnia 31 grudnia 2020 r. kompletu dokumentów związanych z formalnym spełnieniem obowiązków informacyjnych wobec PFR. Obowiązek i termin wynikają również bezpośrednio z postanowień umowy o subwencji PFR (par. 9 pkt 1 wg. wzoru umowy PFR oraz par. 11 pkt 11 regulaminu PFR).

Przedsiębiorca powinien skompletować i przekazać do banku następujący zestaw dokumentów:

- pismo przewodnie do banku jako pełnomocnika PFR;
- zgodę przedsiębiorcy (np. uchwała odpowiedniego organu przedsiębiorstwa) na zawarcie umowy subwencji przez przedsiębiorcę (dot. podmiotów będących spółkami prawa handlowego);
- w przypadku przedsiębiorców prowadzących działalność w formie jednoosobowej działalności gospodarczej (w zależności od ustroju majątkowego), potrzebne jest również oświadczenie małżonka przedsiębiorcy zawierające zgodę na zawarcie umowy subwencji.

Następnie powyższy komplet dokumentów przedsiębiorca powinien przekazać do banku, w sposób wskazany w instrukcji przygotowanej przez konkretny bank w formie opatrzonej podpisem elektronicznym osoby upoważnionej do reprezentacji beneficjenta subwencji finansowej. Rekomendowane jest, aby podpis został złożony przez osobę, która reprezentowała przedsiębiorcę na etapie wnioskowania o przyznanie środków w ramach tzw. Tarczy finansowej PFR. Następnie, skompletowane i podpisane dokumenty - nie później niż do dnia 31 grudnia 2020 r. - należy wysłać łącznie do konkretnego banku pośredniczącego w pozyskaniu subwencji PFR.

Warunki umorzenia zwrotu dofinansowania

Przedsiębiorcy powinni podjąć odpowiednie działania, aby z jednej strony, z uwagi na potencjalne błędy formalne lub merytoryczne, nie byli zmuszeni do dokonania zwrotu całości pozyskanej subwencji PFR, a z drugiej strony, by spełnić kryteria, na podstawie których będą mogli się ubiegać o umorzenie otrzymanego wsparcia finansowego - nawet do poziomu 75 proc. wysokości pozyskanej kwoty. Zdefiniowane przez PFR warunki umorzenia subwencji, pozwalają - w przypadku zdecydowanej większości podmiotów, tj. małych i średnich przedsiębiorstw - na uczynienie tego jako sumy składowych dla każdego z trzech zdefiniowanych poniżej kryteriów, każde o wartości 25 proc. nominalnej kwoty pozyskanej subwencji. Kryteriami tymi są:

1. Utrzymanie działalności

Subwencja PFR jest finansowaniem celowym, służącym m.in. utrzymaniu działalności gospodarczej przez podmiot

wnioskujący o pomoc. Jeśli przedsiębiorstwo będzie kontynuowało działalność gospodarczą przez okres dwunastu miesięcy, liczonych od dnia pozyskania finansowania, to spełnia kryterium odnośnie do umorzenia 25 proc. kwoty pozyskanego finansowania.

2. Utrzymanie zatrudnienia

Kolejnym, fundamentalnym celem wsparcia ze strony PFR była ochrona i utrzymanie miejsc pracy w przedsiębiorstwie. Spełnienie niniejszego kryterium umożliwia umorzenie pozyskanego finansowania do poziomu 25 proc. jego wysokości. Należy zwrócić uwagę, że zatrudnienie w okresie trwania umowy z PFR, które - liczone jest jako zatrudnienie średnioroczne w okresie trwania i na dzień zakończenia umowy - nie może spaść o więcej niż 10 proc. względem stanu określonego w dniu wnioskowania i zawarcia umowy o subwencję. Inaczej mówiąc, wspomniany powyżej warunek zostanie spełniony, jeśli w wymaganym okresie zatrudnienie zostanie utrzymane w granicach maksymalnego spadku. W przypadku mikroprzedsiębiorców umorzenie z tego tytułu może wynieść nawet do 50 proc. pozyskanej kwoty subwencji.

3. Strata na sprzedaży w prowadzonej działalności

Ostatnim kryterium umożliwiającym umorzenie o kolejne 25 proc. wysokości subwencji jest strata na sprzedaży netto, z wyłączeniem m.in. kosztów amortyzacji, rezerw, odpisów lub wyniku przeszacowania bądź sprzedaży aktywów. Wykazana strata musi być większa niż 25 proc. otrzymanej subwencji. Jeśli strata będzie mniejsza, odpowiednio mniejsza będzie również wartość umorzenia.

Jak przygotować się do kontroli

Rekomendujemy, by nie czekając na potencjalną kontrolę PFR w przedsiębiorstwie, rozpocząć w ramach tzw. samo kontroli, ponowną weryfikację spełnienia wszystkich kryteriów pozyskania subwencji PFR przez przedsiębiorców. Beneficjenci subwencji finansowej PFR powinni zwrócić uwagę na następujące obszary:

- weryfikacja faktycznego spełnienia warunków brzegowych jak np. uzyskanie co najmniej 25 proc. spadku obrotów liczonych według wartości wynikających z deklaracji VAT, a nie przychodów ze sprzedaży czy też brak zaległości w regulowaniu danin publicznych, jak np. podatek solidarnościowy;
- poprawność wyliczenia stanu zatrudnienia, a także spełnienia warunków formalnych,

w tym wywiązanie się z - opisanego na wstępie - obowiązku dostarczenia do PFR wymaganych dokumentów;

- w kolejnym etapie - co jest istotne dla utrzymania subwencji - jej prawidłowe wydatkowanie i rozliczenie. Należy pamiętać, że środki z subwencji z definicji służą do pokrycia kosztów prowadzonej działalności gospodarczej, w tym m.in. wynagrodzeń pracowników, kosztów zakupu towarów i materiałów, etc. z drugiej strony nie mogą być wykorzystane do działań jak i rozliczeń właścicielskich, czego przykładem są m.in. płatności do właścicieli lub podmiotów powiązanych, finansowanie przejęcia innego podmiotu;

- istotnym jest także, by przedsiębiorstwa złożyły oświadczenie o rozliczeniu subwencji w terminie i formie wymaganej w umowie z PFR, tj. nie później niż w ciągu 10 dni po zakończeniu okresu związania umową. Brak spełnienia tego obowiązku oznacza, że trzeba będzie zwrócić 100 proc. uzyskanej subwencji, zamiast skorzystać z możliwości jej umorzenia do wspomnianego poziomu 75 proc.;
- wydaje się również pewnym, że elementem kontrolnym będzie także weryfikacja statusu MŚP przedsiębiorstwa na dzień złożenia wniosku. Na początkowym etapie możliwości aplikowania o subwencję, PFR dokonywał zmian regulaminowych, które stanowiły de facto istotny element regulujący pozyskanie, utrzymanie i rozliczenie subwencji. W dniu 13 maja 2020 r. PFR dokonał istotnej modyfikacji definicji statusu podmiotu MŚP z polskiej na unijną, włączając do określenia skali działania przedsiębiorstwa tzw. podmioty powiązane. Nie oceniamy tutaj powodów i zasadności takiej zmiany, ale wskutek jej wprowadzenia istnieje konieczność zweryfikowania jaki status MŚP faktycznie posiada przedsiębiorca. Powszechnie wiadomo, że dla tzw. dużych firm przewidziane były inne rodzaje pomocy w ramach tarczy pomocowej COVID-19.

Wyjaśniając nieco problematykę określenia statusu MŚP warto - zgodnie z przyjętymi przez Komisję Europejską regulacjami kwalifikacji przedsiębiorcy do określonej grupy - zwrócić uwagę, że przedsiębiorca musi spełnić łącznie dwa warunki brzegowe (wskazujemy je w tabeli) przez okres kolejnych dwóch lat w trzech analizowanych, zamkniętych okresach rozliczeniowych. Chodzi o skumulowane dane - w przypadku podmiotów powiązanych - za okres z lat 2017-2019, dotyczące liczby zatrudnianych pracowników,

Piotr Aleksiejuk
Radca prawny, Wojarska Aleksiejuk i Wspólnicy

Dariusz Szklarzewski
Doradca sukcesyjny, Wojarska Aleksiejuk i Wspólnicy

jak i osiągniętych wskaźników ekonomicznych. Przekroczenie w górę chociaż jednego z nich, decyduje o zaliczeniu przedsiębiorcy do właściwej kategorii. Co jest istotne, zatrudnienie powinno być obliczone według standardu RJR [czyli rocznych jednostek roboczych, tj. liczby pracowników zatrudnionych na pełnych etatach w obrębie danego przedsiębiorstwa lub w jego imieniu w ciągu całego uwzględnianego roku referencyjnego] ▶ patrz tabela.

Krajowej Administracji Skarbowej oraz Centralnego Biura Antykorupcyjnego w tych kontrolach.

W przypadku stwierdzenia w wyniku kontroli, że przedsiębiorca dopuścił się oszustwa dotacyjnego, to poza obowiązkiem zwrotu otrzymanych środków, sankcja może również dotyczyć odpowiedzialności karnej z art. 297 par. 1 Kodeksu karnego, zagrożonej pięcioletnim okresem pozbawienia wolności. Potencjal-

→ Kryteria bazowe

Wielkość podmiotu	Średnioroczne zatrudnienie	Roczny obrót netto	Suma aktywów bilansu
Mikroprzedsiębiorca	mniej niż 10 pracowników	mniej niż równoważność w złotych 2 milionów euro	mniej niż równoważność w złotych 2 milionów euro
Mały przedsiębiorca	mniej niż 50 pracowników	mniej niż równoważność w złotych 10 milionów euro	mniej niż równoważność w złotych 10 milionów euro
Średni przedsiębiorca	mniej niż 250 pracowników	mniej niż równoważność w złotych 50 milionów euro	mniej niż równoważność w złotych 43 milionów euro

Działania kontrolne PFR

Z uwagi na sytuację pandemiczną związaną z Covid-19, zapewne formuła prowadzenia działań kontrolnych będzie miała formę zdalną i z dużą pewnością będzie się ona skupiała na weryfikacji kluczowych, z punktu widzenia PFR, zagadnieniach, jak np.:

- analiza faktycznego spadku obrotów u przedsiębiorcy;
  - brak zaległości podatkowych i ZUS na 31/12/2019 lub dzień złożenia wniosku;
  - faktyczny status MŚP i oświadczenia z tym związane;
  - weryfikacja deklarowanego stanu zatrudnienia czy też sytuacji ekonomicznej, w tym brak objęcia kontrolowanego podmiotu postępowaniem restrukturyzacyjnym lub upadłościowym;
  - brak aktywności gospodarczej w obszarach wyłączonych jak np. instytucje finansowe;
  - prawidłowość ponoszenia wydatków z subwencji zgodnie z regulaminem PFR.
- Kontrolę przeprowadzać będą urzędnicy PFR, przy czym będą mogli również korzystać ze wsparcia urzędników urzędów skarbowych,

nie może pojawić się zarzut złożenia fałszywych oświadczeń, co zagrożone jest - zgodnie z art. 233 Kodeksu karnego - pozbawieniem wolności na okres do ośmiu lat. Odpowiedzialność obciąża głównie osoby reprezentujące dany podmiot, czyli właścicieli firm prowadzonych w ramach ewidencjonowanej w CEIDG działalności gospodarczej, jak i członków zarządu podmiotów posiadających osobowość prawną.

Co do zasady kontrola winna zostać zakończona protokołem, z którego - w razie stwierdzonych uchybień - wynikał będzie tryb odwoławczy. Niemniej jednak dotychczasowe doświadczenia przedsiębiorców pochodzące z okresu aplikowania o subwencję i z prowadzonych w związku z tym postępowań reklamacyjnych i odwoławczych wskazują, że nie są to postępowania pozbawione znaczących komplikacji. Istotnym jest również fakt, że regulamin PFR, na którym bazuje umowa o subwencję finansową PFR, nie do końca odnosi się do innych regulacji prawnych mogących stanowić regulację nadrzędną, względem regul określonych przez Polski Fundusz Rozwoju. /@